

Abstrakt a klíčová slova

Abstrakt

Práce se zabývá stanovením slinného kortizolu za použití imunochemického chemiluminiscenčního analyzátoru ADVIA: Centaur firmy Siemens. Experimentálního odběru slin se zúčastnilo 141 probandů ve věkovém rozmezí 7 – 76 let. Dobrovolníci byli rozděleni do skupin podle pohlaví: muži, ženy, které užívají hormonální antikoncepci (HAK) a ženy neužívající HAK. U těchto skupin byly stanoveny referenční intervaly hladin ranního a odpoledního slinného kortizolu. U skupiny žen neužívající HAK byl stanoven referenční interval 13,2 – 55,5 nmol/l pro ranní slinný kortizol a pro ženy užívající HAK byl referenční interval 15,5 – 44,2 nmol/l. Referenční interval odpoledního slinného kortizolu u žen neužívající HAK byl 4,0 – 16,6 nmol/l a u skupiny žen užívající HAK byl 7,9 – 22,6 nmol/l. U skupiny mužů byl stanoven referenční interval pro ranní kortizol 15,8 – 47,7 nmol/l a pro odpolední kortizol byl stanoven referenční interval 5,2 – 25,4 nmol/l. Rozdíly mezi stanovenými referenčními intervaly u všech sledovaných skupin jsou nepatrné. Nutné je však zachovat různé referenční intervaly pro ranní a odpolední odběry. Referenční interval pro ranní kortizol ve slinách byl stanoven na 14,3 – 46,2 nmol/l a odpolední referenční interval byl 4,0 – 22,2 nmol/l. U dalších šesti žen a čtyř mužů byl stanoven denní profil slinného kortizolu odběrem vzorků ve čtyřech různých dobách během dne. Průběh hladin slinného kortizolu odpovídal u žen neužívající HAK, u žen užívající HAK a u mužů cirkadiánnímu rytmu, kterému kortizol podléhá. U všech půlnočních vzorků byla koncentrace slinného kortizolu nižší než 9 nmol/l. Tato hodnota je obvykle považována za cut off pro diagnózu Cushingova syndromu (CS). Naměřené hladiny slinného kortizolu stanovené ze dvou různých odběrových systémů Salivette od firmy Sarstedt se od sebe klinicky významně nelišily. Hladiny slinného a sérového kortizolu spolu dobře korelují, byla tedy potvrzena skutečnost, že hladiny slinného kortizolu odráží hladiny kortizolu v séru.

Klíčová slova

Imunoanalýza, diagnostika Cushingova syndromu, cirkadiánní rytmus, kortizol ve slinách, referenční interval, saliveta, sérový kortizol.